

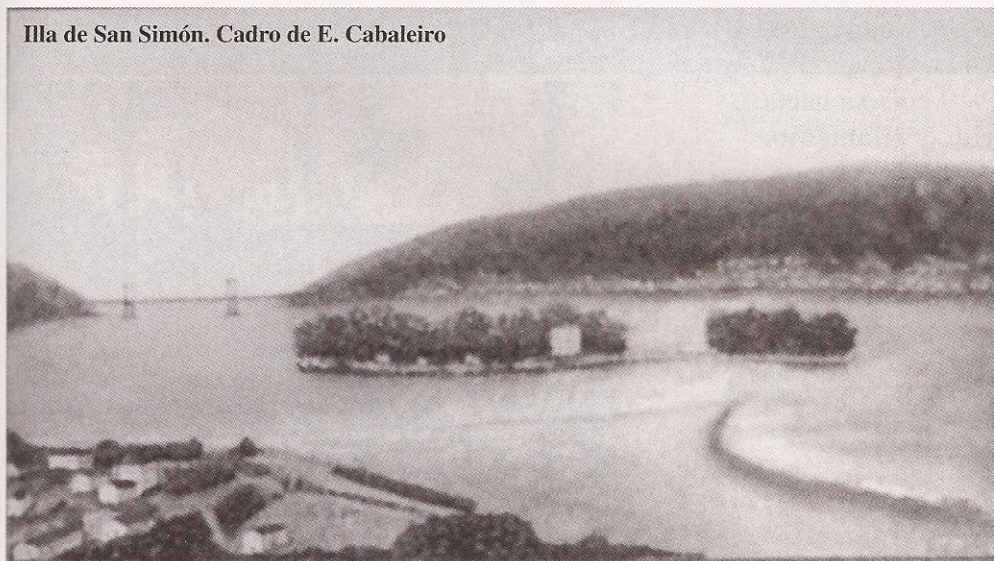
ILLAS DE SAN SIMÓN

Por: Pepy Clavijo

Robinson Crusoe ao comezo do seu diario describe o bo e o malo de atoparse nunha illa deserta: “*Estou desterrado nunha illa horrible, sen esperanza de saír dela, pero estou vivo e non afogado*”; a soidade non é boa nin nunha illa, nin nunha cidade rodeado de moita xente e sen embargo só.

As illas para algunhas persoas forman un mundo distinto. Sen embargo, para os que naceron nelas ou fai tempo que viven alí, non existe ningunha diferenza, organizan a súa vida do mesmo xeito que os doutra comunidade; a única diferenza é que para saír dela ten que ser, forzosamente, por mar ou por aire. Pero ¡son tan bonitas!

Illa de San Simón. Cadro de E. Cabaleiro

En Galicia temos illas marabillosas que nos invitan ao descanso e á contemplación e en todas elas, ao igual que en moitas que coñezo, existe unha lenda ou máis.

Para o meu artigo deste ano na querida revista “AUNIOS” elixín a illa de San Simón que, coma inmenso barco varado, destaca a súa silueta na ría de Vigo.

Pertence á parroquia de Cesantes (Redondela), fronte á punta de O Cabo; nun principio eras dúas illas: a de San Simón e a de San Antonio, ata que no século XIX (1830) uníronse por unha ponte. Ten 250 metros de longo por 84 de ancho, cun litoral escarpado. Preto hai outras dúas illas:

a de San Bartolomé e a de San Norberto e un pouco máis separadas atópanse as Herbedosas xa en termos de Vilaboa.

Conta a lenda que cando Deus fixo o mundo, estaba tan cansado que apoiou a súa man na terra de Galicia e os cinco dedos formaron as rías, pero aínda lle quedaba barro entre os dedos e ao sacudir a man sobre o mar, apareceron as pequenas illas.

Comparte a illa de San Simón unha lenda similar á da Toxa: Una cabaleiría morría e o seu dono abandonouna a súa sorte. Ó cabo de certo tempo apareceu reluciente e sá a causa das augas beneficiosas que rodean á illa.

Nos séculos XII ao XIV estivo habitada polos cabaleiros do Temple; despois chegaron os frailes franciscanos procedentes de Andalucía que aproveitaron as ruínas da antiga igrexa ata 1589 que tiveron que abandonala pola chegada do pirata – corsario Francis Drake que sementou lume e violencia nesa ría, chegando, segundo a lenda, a darlle de comer ao seu cabalo no altar maior da igrexa. En 1596 ocupan a illa durante 5 anos os monxes procedentes do Mosteiro de Poio (benedictinos) fuxindo dunha epidemia que azotou Galicia nesa data.

Xa en 1602 volven os franciscáns pero ao fin deciden abandonala debido ás continuas invasións, fundando un convento no lugar de Agrelo (Cesantes) que destruírán os franceses cun colosal incendio.

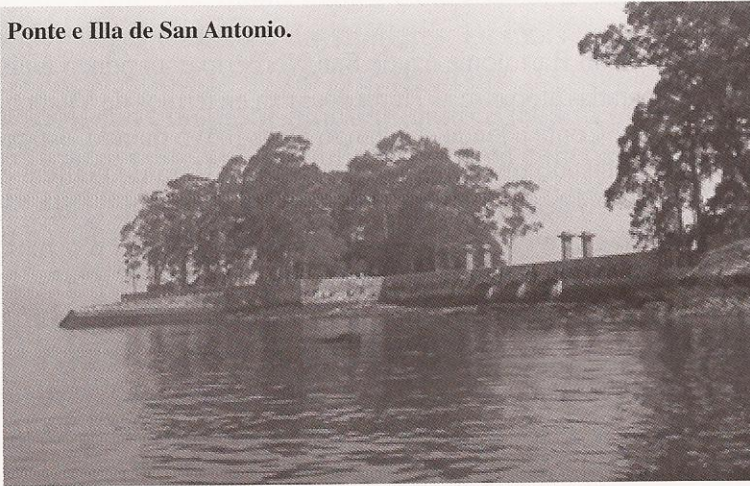
Foi espectadora da famosa batalla de Rande, acontecemento de grande importancia na Guerra de Sucesión Europea (1701 – 1714). O Padre Feijóo describe cun versos o combate e di nunha estrofa:

“Chorei cando vin de fóra
ganadas as baterías
e aínda o bronce de elas chora
vendo perder nunha hora
traballo de moitos días”.

Tamén foi, a illa de San Simón, empregada como lazareto para aqueles que chegaban enfermos a bordo dos seus barcos e debían gardar corentena antes de desembarcar.

Os enfermos dividíanse en dous grupos: os que estaban en peor estado, ocupaban a illa de San Antonio e

Ponte e Illa de San Antonio.

os que convalecían eran confinados na de San Simón. A comida servíase en nuns cestos especiais e as súas roupas, eran lavadas con auga fervendo e secadas nun saínte rochoso, que aínda se lle chama o “muelle das monxas”. O lazareto deixou de funcionar en 1910 pois xa había vacinas que non facían necesario o illamento.

Co andar do tempo, esta illa sería testemuña de máis acontecementos non desexados, o terror e os asasinatos sucedéronse nos anos da posguerra española, nos que este arquipélago converteuse en campo de concentración onde morrían a diario tal cantidade de presos que o pequeno cemiterio viuse desbordado e tiveron que empregarse para soterramentos o de Pereiró en Vigo e o de Lavadores.

Dende o ano 1986 a illa pertence ao Estado, depende do Ministerio de Agricultura e Pesca e as visitas están prohibidas. Sen embargo, sería moi interesante que a illa fose aberta ao público, fose coidada e se conservara como un museo da Natureza para disfrutar tanto nenos como maiores.

A illa de San Simón recibiu piropos de poetas e pintores. Chamárona: “Illa do amor e da morte”, “Piedra rústica de la religión seráfica” e tamén “La isla de los pájaros”.

Non podemos esquecernos de Mendinho que dicía dela:

“Sedia-m’eu na ermida de San Simón
y cercaron-mi-as ondas que grandes son”.

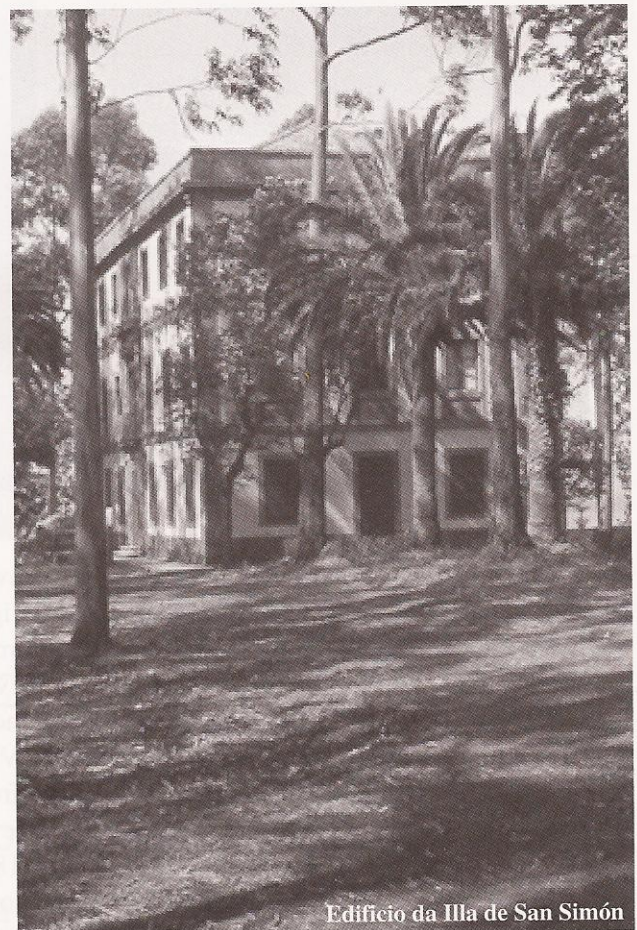
Eu mesma escribín un poema dedicado á Illa, un día luminoso no tren que me traía de Vigo a Pontevedra e que invitaba á poesía:

Illa de San Simón
modelo de pintores
inspiración de poetas
illa dos meus amores.

Soña quedas na ría
só tes a compañía do mar
moito a min me gustaría
poderte un día debuxar.

Os trobadores che cantan
agora e na antigüidade
máis existiu un tempo infame
que non se pode esquecer.

Illa de San Simón
agarimosa como ningunha
cunha lingua de amor
xuntándose na túa ancostura.

Edificio da Illa de San Simón